

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

**PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJOS
IŠVADA
DĖL 2014-09-12 PROKURORĖS S. L. VEIKSMŲ**

2014 m. gruodžio 16 d. Nr.1.6-27
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2014 m. lapkričio 21 d. posėdyje, vykusiame Generalinėje prokuratūroje, dalyvaujant Komisijos nariams Vidai Ramanauskienei (Komisijos pirmininke), Olgai Zabelinai, Kaziui Pėdnyčiai, Gintautui Valickui, Jurgitai Paužaiti-Kulvinskienei, Inesai Gulbinienei, Tomui Staniuliui, sekretoriaujant Monikai Kalinauskienei (Komisijos sekretorė), išnaginėjusi Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro kreipimąsi dėl prokurorės S. L. galimai padaryto Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso pažeidimo,

n u s t a t ė:

Komisijoje gautas Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2014-10-03 kreipimasis Nr. 17.10-1539, kartu su Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus surinkta medžiaga, „Dėl prokurorės S. L. galimai padaryto pažeidimo“, kuriuo prašoma atlikti tyrimą ir įvertinti, ar prokurorė S. L. nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo, už kurį gali būti taikoma tarnybinė atsakomybė.

Kreipimesi nurodoma, kad Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje 2014-09-15 gautas (reg. Nr. 5.6-3592) ir Vidaus tyrimų skyriuje išnagrinėtas V. G. (toliau – ir pareiškėjas) 2014-09-12 skundas dėl Klaipėdos apygardos prokuratūros Klaipėdos apylinkės prokuratūros prokurorės S. L. veiksmų, kuriame teigiama, kad 2014-09-12, t. y. darbo dieną ir darbo metu, Klaipėdos apygardos prokuratūros Klaipėdos apylinkės prokuratūros prokurorė S. L. ne tarnybos reikalais lankėsi Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriuje. Ten ji nuvyko dėl savo draugės L.G., kurios iniciatyva Klaipėdos miesto apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla atsakovui – pareiškėjui V.G. – dėl santuokos nutraukimo, vaikų gyvenamosios vietos nustatymo bei kitų reikalavimų (toliau – ir civilinė byla). Atvykusi į Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių S. L. prisistatė esanti iš prokuratūros ir nors tarnybinio pažymėjimo nepateikė, tačiau ten dirbančių darbuotojų buvo atpažinta kaip prokurorė. Pažymėtina, kad tame kabinete, į kurį atvyko prokurorė S. L., dirba ir darbuotoja, dalyvaujanti civilinėje byloje kaip valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, duodančios išvadą, atstovė. Prokurorė S. L. prašė Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistų padėti išspręsti tarp jos draugės L.G. ir jos sutuoktinio V.G. tą dieną kilusį konfliktą (dėl namų raktų L. G. sugražinimo). Šioje valstybinėje institucijoje tarp prokurorės S. L. ir V. G. advokato A. G., o po to ir gatvėje prie šios institucijos pastato tarp prokurorės S. L. ir V. G. vyko ginčas, kuris atkreipė Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus vadovybės ir šio skyriaus darbuotojų dėmesį.

Kreipimesi teigiama, kad V. G. skundo nagrinėjimo metu surinkti duomenys leidžia manyti, kad prokurorės S. L. veiksmuose gali būti tarnybinio pažeidimo, t. y. Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekse įtvirtintų profesinės etikos principų (padorumo ir nepiktnaudžiavimo) bei kitų Etikos kodekso normų (Etikos kodekso 12 p.), o taip pat darbo laiko režimo, nustatyto Lietuvos

Respublikos generalinio prokuroro 2007-11-10 įsakymu Nr. 1-153 „Dėl darbo laiko prokuratūroje nustatymo“, pažeidimų požymių.

Siekdama gauti tikslesnės informacijos apie tyrimo dalyką, Komisija 2014-10-24 raštu Nr. 3S-78953 kreipėsi į Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėją G. A., prašydama pateikti informaciją, ar Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus patalpose bei jai priklausančioje teritorijoje daromi vaizdo bei garso įrašai, prašė atsiųsti 2014-09-12 dienos vaizdo bei garso įrašus, kai Vaiko teisių apsaugos skyriuje lankėsi Klaipėdos apylinkės prokuratūros prokurorė S. L. 2014-10-30 Komisijoje buvo gautas Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėjo pavaduotojos, pavaduojančios skyriaus vedėją, V. G. atsakymas, informuojantis, jog Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus patalpose bei jai priklausančioje teritorijoje nėra daromi vaizdo bei garso įrašai, todėl neturi užfiksuotų nei vaizdo, nei garso įrašų.

Prokurorė S. L. raštu paaiškino, kad 2014-09-12 apie 12.30 val. jai paskambino draugė L. G. ir verkdama papasakojo, kad jai su mažamete dukra N. G. išėjus iš prekybos centro „Studlandas“, ji pasigedo savo automobilio. Ji buvo labai susijaudinusi, nežinojo ką daryti. Vėliau išsiaiškino, jog automobilį, jai nežinant, paėmė V. G. Tačiau automobilyje buvo likę raktai, todėl ji su savo nepilnametėmis dukromis negalėjo patekti į namus, o V. G. savo dukrai pareiškė, kad jokių raktų jis neturi, be to, ir „pats neturi kur gyventi, yra išmestas iš namų“ (jo atžvilgiu yra priimtas teismo sprendimas gyventi skyrium ir uždrausta bendrauti su L. G.). L. G. buvo labai susijaudinusi ir pasimetusi, nes ji su mažamete dukra stovėjo lauke, lyjant lietui, buvo sušalusios, todėl paprašė S. L., kad nuvežtų jas į Vaikų teisių apsaugos tarnybą, kur L. G. ketino paprašyti šios institucijos specialistų pagalbos ar patarimo, kaip jai elgtis toliau. Atvykus į Vaikų teisių apsaugos tarnybą, prokurorė S. L. pasiliko laukti koridoriuje, o L. G. su savo dukra N. G. užėjo į kabinetą Nr. 11 ir tarnybos specialistei, kurios darbo vieta yra dešinėje pusėje įėjus į kabinetą, papasakojo situaciją, paaiškino, kad sutuoktinis, kuriam yra skirtas teismo įpareigojimas gyventi skyrium, pagrobė jos automobilį, kuriame buvo likę raktai nuo namų ir ji su savo vaikais negali patekti į namus bei paprašė pagalbos. Tačiau tarnybos specialistė jai atsakė, kad niekuo negali padėti ir patarė išsikviesti avarinę tarnybą ir išlaužti duris. L. G. jai pasakė, kad jeigu tai būtų taip paprasta, būtų taip ir padariusi, tačiau raktų ryšulyje buvo pultelis vartams atidaryti, apsaugos pultelis, raktas apsaugos žaliuzėms atidaryti ir durų spynos raktas. Todėl be raktų ir pultelių jai su vaikais tektų lipti per tvorą, sulaužyti apsaugines žaliuzes ir t. t. Tačiau specialistė atsakė, kad niekuo negali padėti. L. G. su dukra išėjus iš kabineto išeinant iš pastato, pasidarė negera, ją ištiko nervinis šokas: ji pradėjo visa drebėti, verkti, nebegalėjo kalbėti. Įvertinusi šią situaciją S. L. užėjo į kabinetą, kuriame sėdėjo du tarnybos specialistai, kaip vėliau sužinojo – V. S. ir A. V. Jie kabinete tuo metu pietavo, maisto kvapas jautėsi net koridoriuje. Kažkuris iš jų pasakė palaukti už durų. Palaukus apie 10–15 min., pakvietė užteiti. Užėjusi į kabinetą, prokurorė S. L. neprisistatė, neaiškino, kokias pareigas užima, tik paaiškino, kad atvežė mažametę mergaitę su mama, kurios yra permirkusiais nuo lietaus rūbais ir plaukais, sušalusios, kadangi sutuoktinis pagrobė raktus ir jos negali patekti į namus ir paprašė pagalbos, nes mamą ištiko nervinis šokas ir ji šiuo metu negali kalbėti. S. L. teigimu, kalbėdama ji stovėjo prie durų, prisėdusi niekur nebuvo. Bekalbant, į tarnybos patalpas atėjo V. G. advokatas A. G. Jis įėjo į kabinetą, S. L. tuo metu išėjo. L. G. koridoriuje rašė prašymą, o prokurorė jos laukė. Po kurio laiko, iš kabineto išėjus A. G., S. L. su advokatu pasitraukė į koridoriaus galą ir išskirtinai tyliai, pašnibždomis kalbėjosi, kad niekam netrukdytų. S. L. teigimu, niekas prie jų priėjęs nebuvo ir nepareiškė pastabų apie kokį nors triukšmą ar trukdymą. Tuo metu L. G. su savo dukromis N.G. ir G. G. buvo kitame koridoriaus gale, kur rašė prašymą. Todėl, S. L. teigimu, Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėjos teiginys, kad pokalbyje dalyvavo ji (S. L.), advokatas A. G. ir L. G., kad jie triukšmavo ir vedėja buvo priėjusi bei pasakė pastabą dėl keliamo triukšmo, yra netiesa. S. L. teigimu, taip pat yra netiesa, jog V. G. buvo atėjęs į tarnybos patalpas ir gražino raktus. V. G., jiems būnant tarnybos patalpose, nebuvo užėjęs – raktus iš V. G. pasiėmė N. G., išėjusi į lauką. L. G. baigus rašyti prašymą, jos dar kurį laiką buvo tarnybos patalpose, laukė, kol V. G. išvažiuos, nes nenorėjo su juo susitikti, tam kad išvengtų konflikto. Tačiau V. G. sąmoningai stovėjo lauke su advokatu ir laukė, kol jos išeis. Joms išėjus į lauką, V. G. iškart pradėjo šaukti, matėsi, kad yra agresyviai nusiteikęs, gestikuliuo rankomis. S. L. jam ramiu tonu bandė

paaiškinti, kad į jo šeimos reikalus, į jų santykius nesikiša. Paaiškino, kad jaučia moralinę, žmogiškąją bei kaip teisėsaugos institucijos atstovo pareigą padėti skriaudžiam vaikui, bei pasakė, kad neleis nė vienam – savo, ar jo, ar bet kokiam kitam gatvės vaikui – stovėti lietuje, sušlapusiam ir sušalusiam. Tuo tarpu V. G. šaukė, kad jis pietavo. S. L. teigimu, jokio pokalbio apie skyrybų procesą nei su V. G., nei su Vaikų teisių apsaugos tarnybos specialiste nebuvo – tai visiškai V. G. melas ir išsigalvojimas. Visą laiką pokalbio metu šalia stovėjo advokatas A. G., kuris nuolat ramino savo atstovaujамąjį. Prokurorės teigimu, pokalbis vyko apie 20 metrų nuo Vaiko teisių apsaugos tarnybos pastato, prie I. Kanto 13 namo, jis truko puse minutės, ji kalbėjo ramiu tonu, nerėkė, todėl tikrai neatkreipė pašalinių dėmesio bei netrukdė normaliam tarnybos darbui. Be to, S. L. teigimu, V. G. yra turtingas asmuo, jis deklaruoja sprendžiantis situacijas teisiniu būdu, tačiau, prokurorės nuomone, jo veiksmai akivaizdžiai byloja, jog jis nepaiso visuomenėje priimtų elgesio ir moralės normų, nesilaiko įstatymų. Tai patvirtina tai, kad jis nuolat baugina savo sutuoktinę, vaikus, smurtauja prieš juos, grasina ir rašo įvairius melagingus, išgalvotus pranešimus apie nebūtus įvykius. Taip pat yra ne kartą grasinęs ir jai susidorojimu, jei ji nenutrauks bendravimo su jo sutuoktine L. G. Jo atžvilgiu šiuo metu yra atliekami keli ikiteisminiai tyrimai, pradėti pagal LR BK 145 str., 284 str., 245 str., 189 str.

Savo paaiškinime prokurorė taip pat nurodo, kad L. G. yra pasakojusi, kad, jos nuomone, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistai netinkamai atstovauja jos vaikų interesams, rašo ir pateikia teismui objektyvios tiesos neatitinkančius pranešimus, išvadas, nepagrįstai apskundė jos nepilnametės dukters G. G. apklausoje dalyvavusios advokatės G. M. veiksmus, keliskart jai skambino, įtikinėdami leisti V. G. išsivežti vaikus į užsienį, žinodami, kad prieš kelias dienas V. G. dienos metu prie mokyklos su kirviu rankose vaikėsi žmogų, yra pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl šio įvykio bei yra priimtas teismo sprendimas, kuriuo buvo atmestas V. G. prašymas dėl bendravimo su vaikais tvarkos nustatymo. L. G. susidarė įspūdis, jog dėl nežinomų priežasčių Vaiko teisių apsaugos skyrius atstovauja ne vaikų, o V. G. interesams.

Prokurorės nuomone, kad padėdama motinai su mažamete dukra atsidūrusioms sunkioje situacijoje, nuveždama jas į Vaiko teisių apsaugos tarnybą ir paprašydama joms suteikti pagalbą, nepažeidė įstatymų, nepadarė tarnybinio pažeidimo ir nepažeidė prokuroro vardo. Su tarnybos specialistais ir kitais asmenimis bendravo laikydamasi moralės normų, kalbėjo etiškai ir mandagiai, neprisistatė esanti prokurorė.

Komisija, išnagrinėjusi kreipimąsi, prokurorės S. L. rašytinį bei žodinį paaiškinimą bei kitą informaciją su jos pateiktu vaizdo įrašu, posėdžio metu balsų dauguma nusprendė, kad prokurorė savo veiksmais nepažeidė Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekse įtvirtintų profesinės etikos principų (padorumo ir nepiktnaudžiavimo) bei kitų Etikos kodekso normų (Etikos kodekso 12 p.), o taip pat darbo laiko režimo, nustatyto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2007-11-10 įsakymu Nr. I-153 „Dėl darbo laiko prokuratūroje nustatymo“ pažeidimų požymių.

Sprendžiant dėl galimo įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo, už kurį gali būti taikoma tarnybinė atsakomybė, būtina įvertinti ne tik visas įvykio aplinkybes, bet ir tokio elgesio motyvus bei sukeltas pasekmes.

Komisija pažymi, kad prokurorui yra keliami aukštesni elgesio standartai nei kitiems asmenims. Tiek eidamas tiesiogines pareigas, tiek laisvu nuo pareigų atlikimo metu jis turi laikytis Prokurorų etikos kodekse įtvirtintų reikalavimų. Kiekvienas prokuroras turi būti nepriekaištingos reputacijos, elgtis itin padoriai, mandagiai, korektiškai ir pavyzdžingai. Komisija atkreipia dėmesį, kad prokurorą saisto ne tik Prokurorų etikos kodekse įtvirtinti prokuroro profesinės etikos principai, kaip nepiktnaudžiavimo, kuris įpareigoja neleisti savo elgesiu susiformuoti nuomonei, kad prokuroras piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais, tarnybine padėtimi; be to, prokurorą saisto teisingumo principas, kuriuo vadovaujantis jis privalo *visada* veikti protingai ir teisingai; nešališkumo principas – su visais asmenimis elgtis vienodai nešališkai, nepaisant jų tautybės, socialinės kilmės ir padėties, lyties, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, amžiaus, religinių įsitikinimų,

politinių pažiūrų, seksualinių ar kitokių nuostatų, bet ir teisingas pačios profesijos esmės suvokimas – tarnauti žmonėms ir teisingumui.

Atsižvelgiant į bendruosius teisės principus – teisingumą, protingumą ir sąžiningumą, kurie reikalauja, kad asmuo elgtųsi apdairiai, rūpestingai, atidžiai, teisingai ir sąžiningai, Komisija vertina, kad tokioje situacijoje, kokioje atsidūrė prokurorė S. L., bet kuris pilietiškas žmogus (pagal visiems taikomą elgesio etaloną) matydamas, kad laiku nesuteikiama kvalifikuota pagalba (sulyta lietaus motina su mažamete mergaite, prašanti pagalbos vis nukreipiama pas kitą darbuotoją, kurie apatiškai reaguoja į susidariusią situaciją, kai jų pareiga nedelsiant suteikti kvalifikuotą, profesionalią pagalbą bei tokiu būdu apginti nepilnamečių vaikų interesus), būtų pasipiktinęs tokiu Vaiko teisių apsaugos specialistų abejingumu ir siekęs padėti. Komisija, vertindama įvykio aplinkybes, taip pat atkreipia dėmesį, kad S. L. atliko pilietinę pareigą, be to, ji yra prokurorė, kuriai keliami griežtesni elgesio ir moralės reikalavimai, kuri, gerai suprasdama savo profesijos esmę – tarnauti žmonėms ir teisingumui, aukodama savo poilsio bei pietų pertrauką, veikdama kaip eilinis pilietis, nemanipuliuodama savo tarnybine padėtimi, siekė padėti mažametei mergaitei bei jos mamai.

Atlikdama tyrimą Komisija, siekdama nustatyti ir iširti kreipimesi nurodytas aplinkybes, ištyrė ir įvertino Generalinės prokuratūros Vidaus tyrimų skyriaus surinktą medžiagą, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus raštą bei prokurorės S. L. 2014-11-03 paaiškinimą su pateiktu vaizdo įrašu.

Komisija, įvertinusi visas aplinkybes, neturi pagrindo netikėti nuosekliais prokurorės S. L. paaiškinimais, kad L. G. vyko padėti per pietų pertrauką, savo tiesioginio vadovo negalėjo informuoti, nes buvo pietų metas bei neplanavo ir negalėjo numatyti, kad dėl susiklosčiusios situacijos (vengiant Vaiko teisių apsaugos tarnybos darbuotojams suteikti pagalbą) pavėluos į darbą. Tai, kad Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistai S. L. atpažino kaip prokurorę, Komisijos nuomone, negali būti tapatinama su piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi. Bendraudama su Vaiko teisių apsaugos tarnybos darbuotojais bei kitais asmenimis S. L. laikėsi moralės normų, kalbėjo etiškai ir mandagiai, ką dalinai patvirtina ir vaizdo įrašas pateiktas kartu su 2014-11-03 prokurorės paaiškinimu. Šiuos prokurorės paaiškinimus paneigiančių objektyvių duomenų nėra, o abejonėmis remtis nėra teisinio pagrindo.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad prokurorė S. L. savo veiksmais nepažeidė Prokurorų etikos kodekse įtvirtintų profesinės etikos principų bei savo elgesiu nepažemino prokuroro kaip valstybės pareigūno ir prokuratūros kaip valstybės institucijos vardo. Komisijos nuomone, prokurorės veiksmai, neigiamos įtakos prokuroro profesijos garbei bei prestižui neturėjo, priešingai, darytina išvada, kad prokurorės, kaip atstovės institucijos, padedančios teismams įgyvendinti teisingumą, objektyvus ir žmogiškas pagalbos prašymas, sukėlė nerimą bei galimos grėsmės prielaidą netinkamai atliekantiems savo pareigas Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistams. Komisijos nuomone, jei šios tarnybos specialistai būtų laiku ir kvalifikuotai suteikę pagalbą į juos besikreipiančiai motinai su mažamete dukra, prokurorei nebūtų reikėję tarpininkauti prašant pagalbos bei užtrukti daugiau laiko, nei buvo planuota, dėl ko prokurorė ir vėlavo į darbą.

Be to, Komisija 2014-11-21 posėdžio metu išklusė ir prokurorės S. L. paaiškinimą bei atsakymus į Komisijos narių užduotus klausimus.

Komisija, įvertinusi visas faktines aplinkybes ir jai pateiktą medžiagą, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų 43, 43.1 punktais,

k o n s t a t u o j a,

kad Klaipėdos apygardos prokuratūros Klaipėdos apylinkės prokuratūros prokurorė S. L. nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo.

Komisijos pirmininkė

Komisijos nariai:

Vida Ramanauskienė

Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė

Kazys Pėdnyčia

Tomas Staniulis

Gintautas Valickas

Inesa Gulbinienė

Olga Zabelina